

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 września 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił M. Z. (1) umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 14.587,50 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że sytuacja w jakiej się znalazł ubezpieczony jest trudna i uniemożliwia mu jednorazową spłatę należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Brak jest jednak podstaw do stwierdzenia, że stan ten wyczerpuje ustawowe przesłanki umorzenia należności alimentacyjnych. Ubezpieczony zasygnalizował problemy zdrowotne. Leczy się z powodu przewlekłych schorzeń i opiekuje się synem, który ma drugą grupę inwalidzką. Decyzja o umorzeniu należności byłaby zasadna, gdyby stan zdrowia ubezpieczonego lub członka rodziny, nad którym sprawuje opiekę uniemożliwiał mu pozyskiwanie dochodów. Taka sytuacja w przypadku ubezpieczonego nie występuje. Niezależnie od stanu zdrowia i opieki nad synem uzyskuje on stały miesięczny dochód, który jest przedmiotem egzekucji. Umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wpłynęłoby na poprawę jego obecnej sytuacji finansowej. Całość potrąceń komornik obecnie przekazuje innemu niż ZUS wierzycielowi. Egzekucja należności alimentacyjnych jest dopuszczoną prawnie, podstawową formą odzyskiwania zadłużenia alimentacyjnego. Istnieje więc perspektywa odzyskania należności po spłacie uprzywilejowanego względem ZUS wierzyciela. Ubezpieczony ma nieruchomości, z której także może być prowadzona egzekucja zadłużenia alimentacyjnego. Umorzenie zaległości byłoby działaniem przedwczesnym i nieuzasadnionym ekonomicznie. Byłoby sprzeczne z zasadami dochodzenia należności alimentacyjnych.

Konieczność spłaty zadłużenia jest konsekwencją tego, że nie wywiązywał się z nałożonego przez sąd obowiązku alimentacyjnego wobec dziecka. Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż nie chodzi o przypadki "uzasadnione", ale "szczególnie uzasadnione".

W przypadku ubezpieczonego zachodzą przesłanki wymienione w art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych związane z trudną sytuacją materialną i zdrowotną. Całość jednak okoliczności występujących w sprawie nie uzasadnia umorzenia należności bowiem nie zaistniał szczególnie przypadek czy zdarzenie losowe, które trwale by wykluczałoby spłatę zadłużenia.

(decyzja – k. 83-87 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniósł M. Z. (1) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wnosząc o jej zmianę i umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu.

Przy uwzględnieniu wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych M. Z. (1) nie będzie w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażenia siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Warto przy tym podkreślić, że M. Z. (1) ma orzeczone na stałe stopień niepełnosprawności. Cukrzyca nie jest chorobą uleczalną, a wraz z wiekiem dochodzi ryzyko dalszych komplikacji zdrowotnych. ZUS pominął całkowicie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych pominął całkowicie okoliczności, podawane przez M. Z. (1) w odwołaniu, związane z opieką nad niepełnosprawnym synem. M. Z. (2) pomimo tego, iż jest osobą pełnoletnią, wymaga stałego wsparcia ze strony ojca, jak również pomocy w bieżących sprawach życia codziennego. Zatem konieczność spłacania zadłużenia względem Funduszu negatywnie wpłynie nie tylko na Odwołującego, ale również jego syna. Należy też mieć na względzie, iż wcześniej obowiązek alimentacyjny na dzieci był inaczej rozłożony. Natomiast M. Z. (1) uległ manipulacjom byłej żony, przejął opiekę nad niepełnosprawnym synem i przekazał żonie majątek (działki), które miały

trafić do córek. Stało się jednak inaczej. Była żona zatrzymała nieruchomości, alimenty były nadal egzekwowane, a była żona, pomimo, że nie sprawowała już opieki nad synem pobierała jego rentę i wcześniejszą emeryturę.

Jedynym majątkiem, który posiada M. Z. (1) jest nieruchomość. Stan techniczny domu jest zły, wymaga wielu nakładów finansowych. Jednocześnie jest to budynek, który zaspokaja potrzeby mieszkaniowe odwołującego i jego syna, a w przyszłości ma być też zabezpieczeniem przyszłości M. Z. (2).

(odwołanie – k. 3-4 verte)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie wskazano, że w sytuacji ubezpieczonego umorzenie zaległości byłoby działaniem przedwczesnym i nieuzasadnionym ekonomicznie. Byłoby sprzeczne z zasadami dochodzenia należności alimentacyjnych. ZUS nadmienił również, że konieczność spłaty zadłużenia jest konsekwencją tego, że skarżący nie wywiązał się z nałożonego przez sąd obowiązku alimentacyjnego wobec dziecka. Trudna sytuacja materialna nie zwalnia z obowiązku zwrotu wypłaconych w zastępstwie odwołującego świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Brak dostatecznych dochodów nie wyczerpuje przesłanek umorzenia należności. Zgodnie z tezą zawartą w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 25.06.2015 r. sygnatura akt III AUa 1353/14, "art. 68 ust 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych stanowi regulację wyjątkową, a więc nie może być interpretowany rozszerzająco. Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż nie chodzi o przypadki „uzasadnione” ale „szczególnie uzasadnione”.

(odpowiedź na odwołanie – k. 9-10 verte)

Na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, wniósł o nieobciążanie wnioskodawcy kosztami postępowania. Natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

(końcowe stanowiska stron – rozprawa z dnia 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):15:56 – 00:24:21 – płyta CD – k. 104)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. Z. (1) urodził się w dniu (...).

(okoliczność bezsporna)

Wnioskodawca legitymuje się wykształceniem podstawowym, zawód: murarz, cieśla, zbrojarz.

(zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):22:33 – 00:35:01 – płyta CD – k. 39)

Wnioskodawca ma córkę Ż. Z. (obecnie O.) oraz syna M. Z. (2). Jest po rozwodzie.

(okoliczność bezsporna)

Wnioskodawca przez 20 lat prowadził własną firmę. Obecnie nie ma zarejestrowanej żadnej działalności gospodarczej. Nie pracuje, zdarza mu się jedynie podejmować prace w ramach pomocy sąsiedzkiej.

(zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):02:16 – 00:10:41 i 00:22:33 – 00:35:01 – płyta CD – k. 39, zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 20 września 2022 roku e-protokół (...):43:05 – 00:50:09 – płyta CD – k. 39)

Wnioskodawcy od dnia 8 sierpnia 2016 roku przysługuje prawo do emerytury w wysokości 1320 zł netto, zaś po potrąceniach komorniczych – 555,19 zł.

(przekaz pocztowy – k. 15, zaświadczenie – k. 41 załączonych do sprawy akt organu rentowego, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):02:16 – 00:10:41 – płyta CD – k. 39)

Odwołującemu przyznano w okresie od dnia 1 czerwca 2016 roku do dnia 31 lipca 2016 roku zasiłek okresowy po 115,99 zł miesięcznie na cele bytowe rodziny oraz pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego po 200 zł miesięcznie na zakup posiłku lub żywności w czerwcu i lipcu 2016 r.

(decyzja – k. 81-82)

Orzeczeniem z dnia 26 października 2017 roku M. Z. (1) został zaliczony do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Orzeczenie wydano na stałe. Niepełnosprawność istnieje – nie da się ustalić. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 10 października 2017 roku. Ponadto, wnioskodawca wymaga – wg. – wskazań lekarza prowadzącego konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby.

Wnioskodawca jest chory na cukrzycę. Znajduje się pod opieką Poradni Cukrzycowej, leczony intensywną insulinoterapią, wymaga stałej opieki diabetologicznej.

(orzeczenie, zaświadczenie lekarskie z dn. 06.07.2021 r., zaświadczenie lekarskie z dn. 07.07.2021 r. w kopercie załączonych do sprawy akt organu rentowego, zaświadczenie lekarskie – k. 49, faktura – k. 50, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):10:41 – 00:35:01 – płyta CD – k. 39, zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 20 września 2022 roku e-protokół (...):43:05 – 00:50:09 – płyta CD – k. 39)

Oprócz cukrzycy, skarżący ma problemy z kolanami. Oczekuje na zabieg.

(opis badania radiologicznego – k. 48, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):22:33 – 00:35:01 – płyta CD – k. 39, zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 20 września 2022 roku e-protokół (...):43:05 – 00:50:09 – płyta CD – k. 39)

Budynek, w którym mieszka skarżący zlokalizowany w B. został przekształcony z budynku gospodarczego na mieszkalny.

(oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej – k. 33-39 załączonych akt rentowych, decyzja w przedmiocie podatku od nieruchomości za 2022 r. – k. 51, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):02:16 – 00:10:41 – płyta CD – k. 39)

W budynku, w którym mieszka skarżący wraz z synem, zamieszkuje także jego konkubina M. G. – pomaga w porządkach domowych, wspomaga wnioskodawcę finansowo kwota około 1000 zł miesięcznie.

(zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 20 września 2022 roku e-protokół (...):43:05 – 00:58:43 – płyta CD – k. 39)

Wnioskodawca ponosi opłaty stałe (woda), z przedłożonych faktur wynikają następujące kwoty: R (...) – 154,87 zł; R (...) – 150,50 zł; R (...) – 114,44 zł; R (...) – 166,55 zł; R (...) – 130,50 zł; R (...) – 140,50 zł; R (...) – 120,50 zł; R (...) – 214,45 zł; R (...) – 204,45 zł; R (...) – 184,44 zł; R (...) – 140,21 zł;

(faktury – k. 61-71)

Skarżący ponosi opłaty za energię elektryczną: 1124,19 zł (za pół roku).

(potwierdzenia wpłat/faktury – k. 72, k. 74-80, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):10:41 - 00:22:33– płyta CD – k. 39)

Wnioskodawca ponosi wydatki w związku z zakupem węgla kamiennego, ekogroszku. W aktach sprawy znajdują się faktury opiewające na kwoty: (...) – 490 zł, (...) – 490 zł, (...) – 1170 zł, (...) – 1640 zł, (...) – 860 zł, (...) – 860 zł, Fd/623/21 – 1000 zł, Fd/945/21 – 1200 zł., (...) – 1360 zł. Wnioskodawca na zakup ekogroszku otrzymał dofinansowanie z urzędu w wysokości 3000 zł.

(faktury – k. 52-60, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):14:33 – 00:15:56 – płyta CD – k. 104)

Wnioskodawca zawarł umowę na montaż instalacji fotowoltaicznej.

(umowa – k. 84)

Odwołujący opiekuje się swym pełnoletnim niepełnosprawnym synem - M. Z. (2), który z nim mieszka. M. Z. (2) ma przyznaną rentę socjalną i zasiłek opiekuńczy – 1400 zł + 220 zł. Potrafi wykonywać pewne podstawowe czynności dnia codziennego np. w zakresie utrzymywania higieny osobistej, w innych sprawach wymaga wsparcia. W okresie letnim pomaga skarżącemu w sadzeniu borówek., nie podejmuje jednak żadnej pracy, również dorywczej. Była żona wnioskodawcy od 20 lat nie odwiedza syna.

(zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):10:41 – 00:35:01 – płyta CD – k. 39, zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 20 września 2022 roku e-protokół (...):43:05 – 00:50:09 – płyta CD – k. 39)

M. Z. (2) został zaliczony do II grupy inwalidów. Ustalono, że inwalidztwo istnieje od dzieciństwa. M. Z. (2) jest zdolny do pracy w warunkach specjalnych, niezdolny do pracy w warunkach normalnych. Odwołujący ponosi wydatki dotyczące zakupu leków na swego syna, z przedłożonych faktury wynikają następujące kwoty: (...) nr (...) – 366,69 zł; (...) nr (...) – 162,22 zł; (...) nr (...) – 63,25 zł; (...) nr (...) – 19,95 zł; (...) nr (...) – 30,99 zł; (...) nr (...) – 16,10 zł; (...) nr (...) – 203,97 zł; (...) nr (...) – 149,85 zł; (...) nr (...) – 37,99 zł; (...) nr (...) – 21,99 zł; (...) nr (...) – 23,98 zł; (...) nr (...) – 2407,04 zł.

(wypis z treści orzeczenia z dn. 13.12.1995 r. w kopercie załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 46-47)

Wnioskodawca posiada samochód 25 - letnią M.. Wozi nią swego syna do lekarza.

(zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104 w związku z rozprawą z dnia 20 września 2022 roku e-protokół (...):02:16 – 00:10:41 – płyta CD – k. 39, zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 20 września 2022 roku e-protokół (...):50:09 – 00:58:43– płyta CD – k. 39)

W 2020 r. wnioskodawca osiągnął dochód w wysokości: 16.306,24 zł, a w 2021 r. – 18.286,70 zł.

(tajemnica skarbowa, pit-37 w kopercie – k. 43)

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Brzezinach prowadzi wobec wnioskodawcy sprawę egzekucyjną (sygn. Kmp 15/05) z wniosku Ż. O., Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego Prezesa (...) Oddziału w N., Ośrodka Pomocy (...). Zaległość na dzień 7 maja 2021 roku wyniosła: 48 102,16 zł (alimenty zaległe dla wierzyciela), w tym 22 577,05 zł (świadczenia wypłacone z Funduszu Alimentacyjnego wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia 8 maja 2021 roku w przypadku zwłoki; 27 012,57 zł (odsetki zaległe dla Funduszu Alimentacyjnego).

(informacja o stanie zaległości – k. 5 -5 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 14 lipca 2021 roku wnioskodawca złożył do ZUS wniosek o umorzenie należności wypłaconych przez Fundusz Alimentacyjny (świadczenia alimentacyjne) na rzecz jego córki oraz wystąpienie z wnioskiem do komornika o umorzenie prowadzenia egzekucji.

(wniosek – k. 1-3 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 14 września 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wydał zaskarżoną decyzję.

(decyzja – k. 83-87 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W październiku 2022 roku ubezpieczony przeszedł zabieg operacyjny woreczka żółciowego.

(zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 roku e-protokół (...):04:41 – 00:11:40 – płyta CD – k. 104)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w całości w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w załączonych do sprawy aktach organu rentowego, które wzajemnie ze sobą korelowały tworząc spójną, logiczną całość. Dokumenty te nie były kwestionowane przez strony w zakresie ich autentyczności i treści, a zatem wynikające z nich okoliczności stanowiły podstawę dokonanych w sprawie ustaleń. Sąd oparł się także na zeznaniach ubezpieczonego oraz świadka M. G., co do jego aktualnej sytuacji majątkowej, zdrowotnej, rodzinnej. Zebrane dowody nie nasuwają wątpliwości i pozwalają tym samym na wydanie rozstrzygnięcia.

Ponieważ ubezpieczony nie kwestionował wysokości swego zadłużenia względem ZUS, Sąd Okręgowy wskazał, że sporne na gruncie ustalonego stanu faktycznego pozostawało, czy w sprawie zachodzą przesłanki do umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 14.587,50 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie treścią art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2023.0.390), z dniem wejścia w życie tej ustawy (tj. od 1 maja 2004r.) fundusz alimentacyjny przechodzi w stan likwidacji.

Zgodnie zaś z ust. 3 likwidatorem funduszu jest Prezes Zakładu w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

W myśl art. 67 tej ustawy, egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi się w dalszym ciągu aż do ich zaspokojenia. Organ egzekucyjny przekazuje likwidatorowi kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej do alimentacji, pozostałe po zaspokojeniu alimentów i należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej. Wniosek o umorzenie lub zawieszenie egzekucji wymaga zgody likwidatora.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 w/w ustawy, w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Zdaniem sądu po stronie odwołującego zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek usprawiedliwiający umorzenie obciążających go należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Za szczególnie uzasadniony przypadek można bowiem uznać tylko taki, kiedy to wszystkie względy przemawiają za umorzeniem w danej sprawie należności alimentacyjnych. Taki zaś po stronie odwołującego się w istocie zachodzi.

Ustawa nie wskazuje rodzaju sytuacji, w których umorzenie może nastąpić. Sformułowanie: „szczególnie uzasadnione przypadki” oznacza, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych z funduszu alimentacyjnego świadczeń ma charakter wyjątkowy, nadzwyczajny i jest dopuszczalne jedynie, gdy sytuacja osobista i majątkowa osoby zobowiązanej jest tak trudna, że nie może ona spłacać swoich należności na bieżąco i nie ma widoków na zmianę tego stanu rzeczy (tak też Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 r., III AUa 55/16, Lex nr 2050463).

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. np. wyrok z dnia 10 listopada 2010 r., I UK 119/10), za przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego należy uznać niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny. A. zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu. Podkreślenia również wymaga, że do przyjęcia, iż zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek", pozwalający na umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza nawet ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażenia siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 lipca 2016 r., III AUa 449/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 23 kwietnia 2015 r., III AUa 207/15).

Warto w tym miejscu odwołać się także do wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2016 r. (III AUa 300/15, Lex nr 1993255), zgodnie z którym przesłanki umorzenia należności na rzecz funduszu alimentacyjnego nie wyczerpuje sam fakt, że zadłużenie jest większe, niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Trudna sytuacja materialna jest bowiem okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następuje tylko wówczas, gdy dłużnik nie ma majątku ani dochodów podlegających egzekucji.

Jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie pozwalają na zwolnienie dłużnika z całości zobowiązań (tak też Sąd Apelacyjny w Szczecinie, III AUa 975/14, Lex nr 1843129).

Z kolei fakt czy zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek umożliwiający skorzystanie z umorzenia należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego podlega ocenie sądu ubezpieczeń społecznych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012r., II UK 133/11, M.P.Pr. (...) -323).

Analizując okoliczności niniejszej sprawy Sąd, odmiennie od stanowiska organu rentowego, doszedł do przekonania, że w sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające umorzenie należności odwołującego wobec zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego. Okoliczności te wynikają zarówno z sytuacji materialno – bytowej, rodzinnej jak i zdrowotnej odwołującego. Wnioskodawca jest dłużnikiem zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego na kwotę 14 587,50 zł. Zdaniem sądu, ubezpieczony niewątpliwie znajduje się w trudnej sytuacji, nie ma żadnego majątku ani wysokich dochodów. Bezspornym jest, że jedynym źródłem utrzymania wnioskodawcy jest pobierana przez niego emerytura, która objęta jest egzekucją komorniczą i są z niej potrącane kwoty na poczet zaległych alimentów z zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, po których dokonaniu ubezpieczonemu z emerytury pozostaje do wypłaty 555,19 zł netto, która to kwota nie daje mu możliwości własnego utrzymania. Odwołujący jak już

wskazano nie posiada żadnego majątku, z wyjątkiem domu, w którym zamieszkuje, legitymuje się lekkim stopniem niepełnosprawności, w okresie od dnia 1 czerwca 2016 roku do dnia 31 lipca 2016 roku miał przyznany zasiłek okresowy po 115,99 zł miesięcznie na cele bytowe rodziny oraz zasiłek celowy po 200 zł miesięcznie na zakup posiłku lub żywności w czerwcu i lipcu 2016 r. Z ustaleń sądu wprawdzie wynika, że wraz ze skarżącym w domu mieszka niepełnosprawny syn i konkubina M. G., która pomaga mu w porządkach domowych, wspomaga wnioskodawcę finansowo kwotą około 1000 zł miesięcznie, mimo to po zsumowaniu wskazanej kwoty z kwotą emerytury skarżącego objętej potrąceniami powstała kwota wciąż jest niewystarczająca - nie wystarcza na pokrycie bieżących kosztów utrzymania i leczenia oraz wszystkich niezbędnych wydatków.

Ubezpieczony ponosi typowe wydatki związane z utrzymaniem, w tym za wodę, energię elektryczną (1124,19 zł za pół roku) czy w związku z zakupem węgla kamiennego, ekogroszku. Wnioskodawca na zakup ekogroszku otrzymał dofinansowanie z urzędu w wysokości 3000 zł.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że odwołujący jest właścicielem samochodu 25 – letniej M., której potrzebę posiadania jak najbardziej wykazał bowiem wozi nią swego syna do lekarza. Z pewnością samochód o takim roczniku produkcji nie stanowi istotnej wartości. W 2020 r. wnioskodawca osiągnął dochód w wysokości: 16.306,24 zł, a w 2021 r. – 18.286,70 zł.

Również stan zdrowia ubezpieczonego nie rokuje poprawy sytuacji materialnej. Ubezpieczony nie pracuje, a stan jego zdrowia nie pozwala mu na uzyskiwanie dochodów oraz podjęcie stałej pracy zarobkowej. Wnioskodawca wymaga stałego leczenia z powodu cukrzycy i problemów z kolanami. Znajduje się pod opieką Poradni Cukrzycowej, leczony intensywną insulinoterapią, wymaga stałej opieki diabetologicznej. Powyższe twierdzenia zostały potwierdzone stosowną dokumentacją medyczną. Ponadto z zeznań skarżącego wynika, że w październiku 2022 roku przeszedł zabieg operacyjny woreczka żółciowego. Rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia mają charakter stały.

W ocenie sądu meriti ubezpieczony wykazał również, że w jego przypadku na spłatę chociażby częściowo zadłużenia nie pozwala mu szczególna sytuacja rodzinna ponieważ prowadzi gospodarstwo domowe z pozostającym na jego utrzymaniu niepełnosprawnym, pełnoletnim synem - M. Z. (2), który został zaliczony do II grupy inwalidów. Potrafi wykonywać jedynie tylko pewne podstawowe czynności dnia codziennego np. w zakresie utrzymywania higieny osobistej, w innych sprawach wymaga wsparcia. Stan zdrowia umożliwia M. Z. (2) podejmowanie zatrudnienia jedynie w warunkach specjalnych. Skarżący jest zobowiązany do opieki nad swoim synem. Jego była żona od 20 lat nie odwiedza syna. Oznacza to, że skarżący nie prowadzi samodzielne gospodarstwa domowego. Wobec powyższego, konieczność spłacania zadłużenia względem funduszu byłaby znacznym obciążeniem również dla innych osób- syna wnioskodawcy, niż tylko dla samego odwołującego. W budżecie domowym istotnym wydatkiem jest także koszt zakupu leków dla wnioskodawcy oraz jego syna, które zostały potwierdzone poprzez faktury zamieszczone w aktach sprawy.

Reasumując, w ocenie Sądu mając na uwadze te okoliczności, nie powinno budzić żadnych wątpliwości, że trudna sytuacja majątkowa wnioskodawcy, w powiązaniu z chorobą, a także sytuacja rodzinna – opieka nad niepełnosprawnym synem, uzasadnia umorzenie zaległości alimentacyjnych w całości. Podkreślenia wymaga, że w niniejszej sprawie całkowita wysokość zadłużenia wynosi 14.587,50 zł. Zaległości tej dłużnik na pewno nie jest w stanie uiścić, uwzględniając jego sytuację dochodową, sytuację rodzinną oraz choroby. Choroby, na które cierpi, w tym cukrzyca nie rokują widoków na powrót do zdrowia, a co za tym idzie na powrót do aktywności zawodowej. Co więcej również wiek wnioskodawcy uzasadnia uznanie, że nie jest on w stanie pokryć należności funduszu bez dalszego pogorszenia sytuacji bytowej. Stąd też, Sąd doszedł do przekonania, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, o którym mowa w przepisie art.68 ust.1 ustawy o świadczeniach rodzinnych pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

Dlatego też Sąd przychylił się do odwołania i na podstawie art.477 ¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i umorzył zadłużenie wnioskodawcy wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego w łącznej kwocie 14 587,50 zł.